

FANTOVSKI
LIST 1931

KRES

4

ALI ŽE IMAŠ KRASNO KNJIGO

STORI TO

ki vsebuje praktična navodila za lepo vedenje? Vsakemu fantu je knjiga nujno potrebna, da bo vedel, kako se mora obnašati v družbi in doma, na cesti in v dvorani, v govorjenju in pri pisanju.

V S E B I N A

PRVI DEL

KAKO SE MLADEC VEDE

SNAGA

NOSA

RED

DRŽA

POZDRAVLJANJE

PREDSTAVLJANJE

RAZGOVORI Kako in kaj govorimo
Ne bodimo nadležni
Občevanje z odraslimi
S tovariši
Z mlajšimi dečki
Z deklicami
S sovražniki in nasprotniki
Občevalne lastnosti mladca

PRI JEDI

NA OBISKU

NA POTOVANJU

PRI IGRI

V NARAVI

O DELIH ČLOVESKIH ROK

V DRUŽINI

V SOLI

V CERKVI

DRUGI DEL

KAKO MLADEC GOVORI

OPRAVLJANJE

LAGANJE

TOZARENJE IN CRNENJE

ZABAVLJANJE

PRILIZOVANE

HVALJENJE

GOVORJENJE O SAMEM SEBI

VEDENJE MED POGOVOROM

DOSTOJNE SALE

PRIPOVEDOVANJE

RAZGOVARJANJE

TRETJI DEL

KAKO MLADEC PIŠE

Dokler traja zaloga, se knjiga STORI TO dobi v belih, modrih, rdečih ali zelenih platnicah, dalje tiskana z rdečimi ali črnimi črkami, na belem ali modrikastem papirju.

Stane 45.— Din in se naroča pri

DRUSTVENI NABAVNI ZADRUGI

v Ljubljani, Ljudski dom. Dobi se pa tudi

v vseh knjigarnah

Napiši že danes dopisnico in knjigo naroči ali pa si jo o pri-
liki oglej v bližnji knjigarni.

K R E S

DRUGO LETO 1931 ŠTEV. ČETRTO

Kraljica Estera je prosila Gospoda, rekoč: Moj Gospod, pomagaj meni zapuščeni, ki razven tebe nimam nobenega drugega pomočnika. Moja nevarnost mi je pred rokami. Slišala sem od svojega očeta, da si ti, Gospod, Izraela izmed vseh narodov, in naše očete izmed vseh njih prednikov izvolil, da bi jih imel za večni delež; in si jim tudi storil, kakor si govoril. Grešili smo pred tvojim obličjem, in zato si nas dal našim sovražnikom v roke. Gospod, ti si pravičen! In zdaj jim ni zadosti, da nas s pretrdo sužnostjo tarejo, pa še moč svojih rok mogočnosti malikov pripisujejo, in hočejo tvoje obljube premeniti, in tvoj delež pokončati, in pota njih, ki te hvalijo, zapreti, in veličastvo tvojega temelja in oltarja zatreti, da bi usta nevernikom odprli, in moč malikov hvalili. Ne daj, Gospod, svojega žezla tem, ki so nič, da se ne smejejo našemu poginu, temveč obrni njih naklep zoper nje, in pokončaj njega, ki je začel zoper nas divjati. Spomni se nas, Gospod, in pokaži nam ob času naše nadloge, in daj meni zaupanje, Gospod vse oblasti; deni mi pripravno besedo na jezik pred levom, in spreobrne njegovo srce v sovrašтво našega nasprotnika, da pogine on sam in drugi, ki mu pomagajo. Nas pa reši s svojo roko in pomagaj mi, ki nimam nobene druge pomoči razen tebe, o Gospod, ki veš, da veličastvo hudobnih sovražim. Ti veš, da sem prisiljena, da se mi gnusi moja prevzetna in častitljiva obleka, ki je na moji glavi ob dnevih, kadar se mi je očitno pokazati, in da jo ne nosim ob dnevih svoje samote; in da nisem jedla pri Amanovi mizi, in mi ni dopadlo kraljevo kosilo, in nisem pila vina pitnih darov; da se tvoja služabnica nikdar ni veselila, ker sem se priseljena do današnjega dne, razen v tebi, Gospod, Bog Abrahamov. Bog vsemočno, usliši glas teh, ki nimajo nobenega drugega upanja in otni nas iz rok hudobnih, in reši me mojega strahu!

ESTERINA MOLITEV ZA REŠENJE NJENEGA NARODA / Est. knj. 14.

V tisti uri zlati...

P. Krizostom

To so nežne strune moje,
ki mi v prsih čudežno zvenijo,
ki mi pesem pojejo veselo
in pozdravljajo Marijo.

Kadar v celici samevam,
se priplazijo duhovi beli
k meni z lahnimi koraki,
v skrivnost nebeško potopljeni
in z majskim solncem pozlačeni.

Tenke prste zapletó mi v strune,
da v srebrnih zvokih zazvenijo ...

V tisti uri tebe zrem pred sabo
v zlati plašč zavito,
s krono biserno na glavi,
v rokah z rožo čudovito.

»O Marija, moja Mati!«
to je vsa molitev moja
v tisti uri zlati.

V tisti uri zlati,
ko mi strune v prsih čudežno zvenijo,
ko pojo mi pesem majsko —
v duši svoji zrem Marijo.

Majniška kraljica, naš ideal

Jesenovec Franc

Živimo v dvajsetem stoletju, v dobi vsesplošnega napredka, kulture in civilizacije, prosvete, velikega napredovanja in odkritij v vseh panogah znanosti in umetnosti. Živimo v takozvani moderni dobi, ko človek daleč prekaša človeka iz katerekoli

prejšnjih dob. Morda se bliža današnji človek vrhuncu prosvetljenosti

Ali pa je človek, ki stoji na tako visoki, skoraj bi kdo mislil na neprekosljivi stopnji kulture, ali je ta človek tudi na tako visoki stopnji sreče in zadovoljstva? Se li iz srca veseli svojih iznajdb in odkritij? Je li utešeno njegovo srčno hrepenenje, ko se brezžično pogovarja v daljave, ko po radiju posluša daljno petje, ko v dnevnikih čita obširna poročila o dogodku, ki se je pred nekaj urami zgodil tam v oddaljeni Ameriki? Kdo bi si upal povsem pozitivno odgovoriti na vsa ta vprašanja? Jaz ne.

O sreči naj govorimo radi tega vsesplošnega napredka, ko pa je prav isti postavil v areno življenskega boja preštevilni proletarijat, delavce brez zadostnega zaslužka, brez vsakdanjega kruha! O sreči naj ti pripovedujem, ko se pa niti bogati kapitalist ne smatra za srečnega, češ, da še nima dovolj denarja.

Res. Ni sreče — čeprav je dvajseto stoletje — na svetu, in mi katoliki vemo, da je nikoli ne bo, da je vse človeško življenje delo in boj, boj in delo, pa naj bo stari, srednji, novi ali celo najnovejši vek . . . Popolna sreča in zadovoljnost in uteha vseh želja nas čakajo šele onkraj groba, kjer bo nebeški Oče zbrisal vse solze zemeljskih otrok.

Ali pa nam bo ta onostranska sreča kar sama prihitela naproti? Se nam bosta Oče in Mati kar sama približala ob slovesu s tega sveta? Ne! Za vsako dobroino moramo delati, za to seveda največ! Ker pa je ta sreča, ki jo hočemo doseči, povsem nematerijalna, zato moramo tudi obrniti svojo pozornost čisto od dobrin modernih iznajdb v duševni svet, se tu razpoznati, tu poprijeti za delo. Kakšno naj bo to delo?

Dragi fantje! V vseh dobah in na vseh krajih si je koliko toliko izobražen človek postavil kak ideal, kak vzor, po katerem je stremel, katerega je želel doseči. In ker je imel ta vzor prečesto pred očmi, je živel prav in krepostno. O takem človeku pa ne bi okleval izreči, da je bil ali da je srečen.

Tudi človek našega desetletja in stoletja si je izbiral ideal, a ni izbral enega. Več, nebroj si jih je postavil in te sedaj obožava; pa vendar ni zadovoljen, kajti njegovi ideali so samo tvarni in zato napačni. Taki vzori samo varajo in slepe. Poznate jih, katere mislim: denar, pijača, zabava, ženske i. t. d. Ne misli pa ta človek na Boga, na svoje dolžnosti do Stvarnika, na štiri

poslednje reči! In to se je zgodilo zato, ker je izgubil vso srčno kulturo, ali pa je pozabil nanjo, ker je preveč zatopljen v materialno, v svetno, v napačno svobodo . . .

Pred leti je živel premožen knez. Posveten knez je bil in njegovo mladostno življenje sprva ni bilo vzorno in posnemanja vredno.

Pa je šel nekoč na potovanje po znanih italijanskih mestih, kjer je obiskal številne razstave in galerije slik. In med slikami in kipi je zapazil tudi prekrasne Rafaelove slike, ki so predstavljal Marijo. Pa si jih je mladi knez posebno vtisnil v srce, tako so mu ugajale. Vedno in vedno znova so se njegove misli vračale k tem Madonam, zlasti kadar so ga vnovič napadle skušnjave, da zopet zaide v posvetne zabave, na nedostojne plese in veselice. In glejte! Slike Marijine so ga obvarovale. Marija mu je postala — ideal.

In mi katoliški fantje? Ali ne bomo posnemali tega kneza in si stavili Marijo, brezmadežno Devico, za svoj ideal? Res, prav njo, ki je posebljen vzor, si moramo zbrati za začetek in konec vseh stremeljenj v življenskih bojih in veselju in delu. Vsepovsod in vedno naj bo Marija naša mati in mi njeni zvesti in pokorni otroci. Po Mariji bomo prišli k Jezusu, k Bogu, ki je vendar naš zadnji vzor, končni smoter! Da pa ne bodo te besede le prazne fraze, naj vam navedem nekaj praktičnih misli ob našem idealu.

Najprej se moramo sami čim najbolj približati svojemu idealu: zato vztrajamo v Marijinih družbah; če še nismo vpisani, storimo to nemudoma. Enako ne ostajajmo zunaj takih organizacij, ki sicer naravnost ne nosijo imena verske družbe, a vendar pospešujejo češčenje in iskanje zgoraj imenovanega katoliškega vzora. Zlasti stojmo vprav fantje povsod, kjer se snuje katerokoli delo nove katoliške akcije, v prvih vrstah. Tu ima pomen in smisel kazati korajžo!

In koliko je dela v socialnih težkočah današnjega časa! Trudimo se zlasti za to, da bo povsod zmagala krščanska pravičnost, da bo povsod vladalo poštenje in pravica! Zagovarjajmo vedno tiste, ki so zaničevani, revni, pomagajmo trpečim! Borimo se za zmago krščanskega socializma, ki ga obenem neprestano študirajmo, zlasti za prakso!

Pomagajmo duhovnikom širiti katoliške ideje, bodimo apostoli vsega dobrega. Povejmo tistim, ki jim je ples, zabava, pijača, nedovoljeno razmerje prvo, da vse to še daleč ni naprednost in prava svoboda!

Res, da vam bo marsikdo, fantje, očital nazadnjaštvo in konservativnost in ne vem kaj še vse. A temu odgovorite, da češčenje Stvarnika in pokorščina dobri Materi ter pomoč duhovnikom ni nazadnjaštvo, kot je morda kaj drugega . . . , da je pokorščina Stvarniku največja in najpopolnejša svoboda!

Res, fantje, v vsej javnosti moramo vedno neprikrito izpovedovati in zagovarjati katoliška načela in zlasti — vedno po njih živeti. Branimo pa zlasti Cerkev proti njenim očitim in skritim sovražnikom!

Mladi smo. In mladina, pravijo, je nositeljica idej! Prav! Tudi mi bodimo nositelji narodnostnih in državnih idej, a predvsem krščanskih! Kajti šele po teh zadnjih vemo, kaj je krščanska ljubezen do bližnjega! In ta je tista, ki bo edina ohranila mir in ljubezen med narodi in državami!

Za zmago vseh krščanskih načel pa se vedno zatekajmo k Materi božji, katere ideje so zmagovito vladale skozi vsa stoletja, in smo prepričani, da bodo tudi zanaprej. Vzor Marijin naj nam sveti skozi življenske predore in pečine in valove in naj nas in vse, ki so dobre volje, privede k Sreči

Jaz sem razklenil . . .

Konrad

Jaz sem razklenil neštete roké
kot dve blesteči peroti.
Božjemu soncu je moje srce
smelo hitelo naproti.

Moje so bile vedrine višin,
moj je bil lavorjev venec;
čisto srce kot studenec,
bila je duša dehteč rožmarin.
Črna zavist mi prestregla je pot.
Jaz pa prekljujem mrakove,
jaz pa premagam vse sove,
k soncu usmerim spet sinjo perot.

Mlade moči

Letošnja pomlad se nekako čudno pričinja, kar ne more se oprostiti narava zimskih spon. Že mislimo, da je zima premagana, že se zdi, da z močjo mlado življenje plane na dan, pa kar čez noč, ali celo čez dan zopet preobrat: sneg, mraz, slana, celo led. Naravne sile se bore med seboj za vlado. Dobro vemo, na kateri strani bo končna zmaga, vendar nam neprijetno denejo ta dolgotrajni boj, ta vedna razočaranja, ti vedni nepričakovani zakasneli uspehi zimskega mraza v boju s toplo pomladjo. Zdi se nam, kakor da bi letos bila mlada moč pomladi šibkejša, slabotnejša, brez one zmagovitosti, ki je pogoj uspeha. Celo za Veliko noč smo vse to videli in čutili.

Ves ta boj se prenese na naše duševno razpoloženje. Videli smo ljudi v velikih množicah hiteti v naravo. Toda bili so zaviti v zimsko obleko, z dežniki oboroženi in na obrazih si bral neko nezaupljivost, nič prav brezskrbnih lic nisi mogel opaziti med množicami. Kakor v dolgotrajni vojni se nam zdi letošnja pomlad, v vojni, kjer se odločitev nagiba sedaj sem sedaj tja in to ravno otopi človeka, da nobeni izpremembi položaja ne pripisuje važnosti in nič ne zaupa bližnji bodočnosti.

In vendar je tudi letošnja pomlad čas probujajočih se mladih moči: duševnih in telesnih. V naših Prosvetnih društvih, v fantovskih odsekih se je tudi letošnjo zimo živahno delalo. Ni manjkalo tudi zunanjih nastopov, akademij in lepih predstav. Mnogo se je storilo za poglobitev duhovnega življenja in okrepitev krščanske značilnosti med našo moško mladino. Pridno so se bavili naši fantje s pripravami za bodoče svoje naloge v združništvu, javnem in zasebnem gospodarstvu. Mnogo je bilo predavanj iz najrazličnejših panog naši mladini potrebnega znanja. Nešteto naših tihih in mirnih prosvetnih delavcev, posebno naše neutrudljive idealne duhovščine, je tudi letošnjo zimo delovalo v društvih med našo mladino s hvalevredno vnemo in samozatajevanjem. Vse velike ovire, ki se danes stavijo temu delu nasproti, niso teh mož odvrnile, da ne bi izpolnjevali svoje velike naloge. Hvala Bogu, da je to tako in naj bi tudi vedno tako ostalo!

Sedaj je pomlad pred nami. Te duhovne sile, ki so se v naši mladini s smotrnim delom nagromadile, se morajo tudi nekje

pokazati. Kakor iz zrna in sadeža v zemlji pod dihom pomladi z nezlomljivo močjo prodre na dan rastlinica, tako sili v mladem človeku na dan tudi njegova duhovna moč. Slabo bi storil oni mladinski voditelj, ki bi samo učil in učil, ne dal pa prilike, da se to, kar mladi človek zna, tudi pokaže in vporabi. To je smisel naših prosvetnih tekem. Naše duhovne mlade moči se pri teh tekmah pokažejo in med seboj pomerijo v plemeniti tekmi, ki

Gorica.

Trg s stolno cerkvijo, v kateri je 25. marca t. l. gorški nadškof ekscelenca dr. Frančišek Sedej slovesno obhajal petindvajsetletnico svojega vladanja. K slavnosti se je odpeljal tudi nadškof dr. A. B. Jeglič. Toda kljub temu, da je imel vse potne listine v redu, so ga italijanske oblasti v Podbrdu ustavile, mu zabranile nadaljno potovanje in ga prisilile, da se je moral vrniti domov. V znak protesta je nadškof vrnil italijanski vladi visoko odlikovanje.

za seboj ne pušča žela zavisti, ne črva škodoželjnosti, ker vsakdo ve, da je od skupnega napredka naših mladih moči odvisna srečnejša bodočnost. So to tekme, so pa še bolj neke vaje — manevri, da se preizkusimo za težak in odločilen boj v življenju, v katerem se napake maščujejo in se ne dajo več nestorjene napraviti.

Kakor se vadimo duševno, tako, prav tako nam je potrebno urediti tudi telo. S pametnimi športnimi vajami, ki jih danes goji mladina, je v zimi telo ostalo gibčno, so žile in mišice ostale prožne in pomlad najde našo mladino tudi v tem pogledu pri-

pravljeno. Tudi tu je potrebno tekmovanje, da se nekako te sile sproste in se pokaže pravilnost zimsko-športnega dela po naših društvih. Razni pojvi med mladino, še posebno zahtevajo take spomladanske manevre. Mnogo je namreč pretiravanja. Mlad človek v vsaki reči prehitro zaide na eno stran, ljubi skrajnosti, premalo zna ceniti umerjenost. Ni mu za vsestranski razvoj mladih moči, bolj ceni rekorde. Tu mora poseči organizacija umerjajoče vmes, da odkloni razne enostranosti in doseže ono raznoličnost, vsestransko sposobnost, ki tako lepo pristojta mlademu človeku. Ne mlado moč, ne silo, ampak mladih moči, vseh sil si želimo.

Našo kmetsko mladino čakata vroča pomlad in še bolj vroče poletje. Dobra priprava čez zimo bo z lahkoto premagala to vročino. Mlade moči bodo obvladovale tudi težko kmetško delo, oplojeni duh bo tudi pri težkem delu ostal svež, ne bo otopel. Ob nedeljah si naš fant ne bo iskal razvedrila v zatohlih gostilniških sobah, pri plesu in pijači. Poiskal si bo lepšega razvedrila, ki mu bo le okrepilo in osvežilo njegove mlade duševne in telesne moči. Pri tem bo naš fant vedno tudi zgled svoji okolici, bo živa vest tistim, ki uničujejo svoje bogastvo, svoje mlade moči. Od njega se pretaka zdravje tudi v druge. Fantje, pomlad je! Ven v naravo!

Katoliška akcija

F. V.

2. Mož božji

Ogromne so naloge, ki čakajo izvršitve, če naj zopet cel svet zadobi bogohoteno lice. Kdo bo njihov izvrševalec, to je vprašanje, in skoro edino. Cilj dela je znan: Kraljestvo Kristusovo. Pota tudi: evangelij in milost. Kdo naj gre po potu do cilja? Najprej duhovnik.

Duhovnik je že od nekdanj pri vseh narodih posredovalec med nebom in zemljo, ki ljudem daje Boga in Bogu ljudi. Človek je, ali mož božji, ki naj za ljudi in njihove slabosti Bogu daruje častilne, prosilne in zadostilne daritve. To je tudi bistvo katoliškega duhovnika, ki je toliko vzvišen nad vsemi drugo-

verskimi, kolikor je pravilno ohranjena Kristusova vera lepša od drugih.

Duhovnik bistveno spada k KA, zato ga najprej spoznajmo. Svoje časti in poslanstva si ni pridobil sam, ker Kristusov apostol ne sme biti vrinjenec, marveč samo tisti, ki ga Učenik pozove. Začuti mora klic: Moja volja je, da mi služiš kot duhovnik, zato sem ti dal ravno take zmožnosti in nagnjenja, to je tudi tvoja edino prava sreča. Kristus sam loči poklicanega od drugih, ker ga hoče imeti le zase, in ločeno pripravljati za velike stvari. Na kogar je po božji volji padel žreb, zapusti očeta in mater in dom in gre v samoto semeniškega življenja. Vse veliko je nastajalo v samoti. Tam si Kristusa vzame za vzorni lik, kakršnega mora počasi tudi sam iz sebe izklesati. Z očmi uprtimi v vzor, z rokami pri delu in molitvi, tako kleše počasi bodoči mož božji iz sebe čisti duhovniški značaj, da bodo ljudje pozneje v njem lažje Kristusa gledali. Dobro se namreč zaveda, da je skrivnost poznejših uspehov odvisna od mere, v kateri je Kristusa na sebi vpodobil. Svojo voljo utrjuje z vsakdanjimi premagovanji, razum leta in leta preiskuje skrivnost božjega razodetja, da jih bo prav tolmačil, vse pa je pogosto zalito in blagoslovljeno z milostjo molitve in zakramentov. To je bogata vsebina pripravljalnih semeniških let.

Šele koncem njih ga sv. Cerkev po škofu smatra dosti močnega za skrivnostna bremena mašniškega posvečenja, za sv. daritev, za spoved, za pridigo . . . Tedaj šele, ko je s sveto vedo obogaten in s sv. Duhom napolnjen, si ga upa poslati med svet kot drugega Kristusa, da nadaljuje delo prvega Kristusa.

Zakaj pa vam, dragi fantje, to povdarjam? Zato, ker prevečkrat v duhovniku zremo in spoštujemo samo človeka, kar ni prav. On je mož božji v polnem pomenu besede, ki nosi v sebi neizbrisen pečat božjega svečeništva. Vse to in poslanstvo od Cerkve, napravi iz njegove besede božjo besedo, iz njegove oblasti božjo oblast, iz njegovega blagoslova božji blagoslov.

Res je, da še vedno ostane podvržen slabostim, ali še bolj res pa je, da je on v prvi vrsti zmožen in poklican za naloge KA, saj se je za to pripravljaj dolgo, saj je za to prejel posebno milost. In je tako tudi pravilno, da je duhovnikom, papežu, škofom in župnikom, Kristus izročil vodstvo Cerkve in nje postavil za učitelje in razdeljevalce svojih skrivnosti. Le pod

njihovim vodstvom bo mogoče ohraniti v verskem življenju, doma ali v javnosti, pravilnost ter red in le tako bo moglo to življenje napredovati v pravih smereh .

Papež, škof in župnik, to so trije stebri KA in vedno bolj nam bo jasno, zakaj. Danes pa že vemo, da so zato v prvi vrsti določeni, ker so od Kristusa izvoljeni in primerno pripravljani.

V veliko pariško semenišče, kjer se pripravlja nad 400 duhovnikov za mesto Pariz in okolico, je letos stopilo kakih 40 bivših oficirjev, advokatov, uradnikov i. t. d., ker upajo v duhovniškem stanu najti svojo pravo srečo. Mogoče so prvič klic božji preslišali, ali vzvišene naloge so jih vabile in drugič se niso ustavljali. Blagor jim.

Nekaj lepega je, biti duhovnik, biti tako globoko posvečen v Kristove skrivnosti, biti mož božji . . . Koliko src, ki bi rada storila mnogo dobrega, je že zahrepenelo po tej sreči. (Dalje.)

Zmaga pravice

Povest. Spisal B. P.

Bil je pust dan meseca oktobra. Gosti oblaki so se polastili širnega nebesa in siva megla je objemala tu pa tam namočeno zemljo. Koder se pa mela ni mogla vsesti, tam je dež pribijal na tla in mesil cestni prah.

Drevje je trosilo porumenelo listje po vlažnih tleh in jesenske cvetlice so se poslavljalje s potrtimi stebelci pa ovenelim cvetjem od ljube zemlje. Kaka zakasnela ajdica je še čakala gospodarja, mršavi koren pa in debeloglava repa sta se še redila pod prsteno skorjo.

Sicer pa je bilo razven običajne burje vse tako mirno, tako prazno, tako osamelo! Le zelenkasta žolna ni mogla zatreti svoje jeze v hrastovem duplu, in tam izza trdovratno-zelenega brinja se je čula »otožna pesem samca strnada.«

Tudi dan se je hitreje pomikal v kraj ob takem vremenu. Cerkvnik breške podružnice je že potegnil za vrv in zvonil »Zdrava Marijo.«

»Že zvoni«, zamrmrá popotnik, korakajoč po cesti iz Ljubljane v Kranj.

Kakor da bi mu ne bilo ljubo, da je že tako blizu doma! In vendar se je zemlja že trikrat zasukala okrog solnca, kar je čul zadnjikrat glasove tega zvona.

Dasi že pada mrak po neznanem popotniku, vendar mu še lahko pogledamo v obraz.

Kajpada! Mlad je, lep je!

Le obleka njegova se mu nič kaj ne podá. Čepica na glavi mu še nekako pristojá. Ali rokavnik, ki mu greje prsi in hrbet, — tega niso ukrojili zanj. Petelinje hlače z drsami, krpami in votlinami oznanjujejo zaslužno in slavno preteklost. Nogi pa si je popotnik zavaroval s čevljički, v katere je svoje dni menda kako gosposko ženišče skrivalo nežne nožice. Seveda so bili sedaj že drugič v cvetju, ti nežni čevljički. Ako še pridenemo, da se je videlo popotniku za vratom nekaj srajci podobnega, smo dovršili opis njegove obleke.

In vendar ponavljamo: mlad je, lep je, zale rasti, sorazmerne velikosti, močnih prsi, čvrstih mišic! Pa ta njegov obraz! Kako pravilno se vrsté in vjemajo posamezni deli! Kakor bi gledal kako stavbico najnatančnejše gotike! Na prej daljšem, nego krajšem vratu ponosno sedi podolgasta glava, katero pokrivajo gosti črni lasje, razlivajoč se kakor griva v pramenih po tilniku. Zaostren nos mu sedi sredi obraza in dvoje črnih oči se mu blišči pod črnimi obrvmi kakor dvoje granatov pod prozornim steklom. Le preveč udrte so te oči, in vela lica, liki beli marmor, jemljo mlademu obrazu prirojeno veselost in zdravost. A ta nedostatek nadomeščajo rdeče ustnice, za katerimi se belé kakor sneg beli zobje, dalje polni podbradek in črne brke, pod katerimi sedaj kroži prijazen smehlaj, sedaj se piker zasmeh poprijemlje ustnic. In kolikorkrat se jih poprime, tolikokrat prileti izza bele zobne ograje robata kletev.

V hlačnih žepih drži roki in se hitro poganja po blatni cesti. Sedaj pa sedaj nevoljno stresne glavo, da se mu čepica še bolj pomakne na levo uho. Zakaj vsak čas mu stresa nadležna burja deževne kaplje po velem obrazu. Dostikrat je primoran potegniti iz žepa desnico, da obriše z obraza sitne kapljice, obešajoče se mu po licih.

Naposled zagleda malo od ceste nekaj hišic, v katerih se prikazujejo medle luči.

Iz lesene kočice priteče majhen deček s koškom v roki. Moško se postavi na prag, ozirajoč se po cesti, potem pa proti nebu, kakor bi se hotel še kam napotiti na večer.

Popotnik je pač dobro vedel za pot in znana mu je bila okolica bolj nego dečku na pragu. Vendar bi bil rad izpregovoril že tako iz navade. Zato se ustavi in popraša dečka:

»Fant, čigav si?«

»Naš! Če me vzameš, bom pa vaš.«

»Ná, sedaj sem pa zvedel«, zamrmrá vprašalec, pristavlja je običajno kletvico. Vendar mu je ugajal ta odgovor. Kakor da bi deček vedel, da ga tujec nalašč poprašuje, se je znal urno odrezati.

Zato nadaljuje tujec pogovor:

»Kako ti je pa ime?«

»Tako, da se nikjer ne zvé.«

Popotnik se nehote nasmeje.

»Kako se pa pišeš?«

»Tako, da me ti ne izbrišeš.«

Ker vidi, da mu tako ne pride do živega, ga povpraša:

»Kaj pa imaš v košku?«

»Poglej, boš pa videl!«

In predno se popotnik spomni novega vprašanja, že ubere deček pot pod noge in steče po cesti pred zvedavim tujcem.

Naš znanec pocepeta nekoliko z nogama, kakor bi hotel dečka zastrašiti in doiti. A deček mu je že izginil izpred oči.

Le objesten otroški smeh se čuje v daljavi.

Popotnik pa pospeši korake in smejoč se preiščuje dečkove odgovore. Spomni se svojih otročjih let, ko je tudi on takole brezskrbno dražil pred domačo hišo ljudi.

Stara pesem in vedno nova!

Kmalu obstane mladi popotnik pred veliko hišo ob cesti, kjer »Bog roko ven moli«. Znana mu je ta hiša le predobro! Kolikokrat je bil njen gost, kolikokrat je polival v nji nedolžno mizo z božjo kapljico, kolikokrat sta ga »sekala« z očetom pod to streho!

Pač bi bil rad stopil pod streho. Saj je bil potreben. Ali ta suša, ki je razsajala po njegovih žepih, ta ga je gnala dalje. Da

bi bil brez cvenka stopil v gostilno, mu ni moglo v glavo. Sram ga je bilo.

»Še četrť ure in — doma smo«, si misli. Da bi si odpodil otožne izkušnjave, začne prav strastno žvižgati in brlizgati, da se mu je sova oglašala v bližnjem skalovju.

»Prešmentana sova, kdo te je klical?« se zadere na ponočno ptico. Nato pa začne peti:

Jaz sem pa fantič mlad,
Pijem ga jako rad;
D'narcev če tud' nimám —
Žvižgat' pa znam.

Neka prijetna zadovoljnost sede v srce mlademu prihalcu. Popisati se ne da. Le tistemu je znana, kdor jo je že občutil. Čez tri in pol leta zagleda zopet hišo, kjer je zagledal luč življenja.

Vse je še tako kakor je bilo.

K oknu pristopi in pogleda v hišo.

Na žici visi od stropa svetilka z velikim otrinkom in širi svoje medle žarke na okoli. Po peči leže poveznjene sklede, izza peči pa raznolika obleka. Ob steni stoji široka in visoko postлана postelja, na nji se prekucujeta dva mlada mačka. Pri peči se greje dolgouhi »Čerin« pasjega plemena, pod pečjo ščebetajo jesenska piščeta pod perutmi ošabne koklje, in na klopici ob peči sedi tigrasta stara mačka ter pomaka svoj gobček v skledo, napolnjeno z mlekom.

Vse tako, kakor je bilo. Tujec bi bil šel najrajši podit najprvo držno mačko, kakor jo je včasih podil okrog hiše.

Pogrešal pa je vendarle kolovrata in pri njem male ženske živih oči in pridnih rok. Tudi očeta ni videl sedečega na zapečku.

A na pol se kmalu izpolni bolj radovedna nego srčna želja.

Hišne duri se odpro. Ženica živih oči in pridnih rok stopi v izbo. Takoj ji obtiči pogled v oknu, skozi katero se kaže človeško lice.

»Če te mika biti pri nas, pa stopi noter! Kaj zalezuješ hišo?«

Človek pod oknom se zasmije prav iz srca. A Čerin že laja zunaj hiše in se zaganja v prišleca.

»Oho, Čerin, le počasi! Kaj me več ne poznaš?« se oglasi nenavadni vasovalec.

Takoj začne pes cviliti in se dobrikati. Spoznal je prišleca po glasu.

Ženici v hiši se čudno zdi, da je pes nenadoma umolknil. Stopi v vežo. Obenem se odpro vežna vrata do kraja, in spoznata se — mati in sin.

»Dober večer, mati! Ali večerjo kuhate? Le še dober kos vrzite v pisker! Lačen sem kakor pes in žejen kakor goba.«

»Kaj si ti, Cene? Kdo bi si bil mislil? Stopi no v izbo, da te vidim, kakšen si!«

»Kaj pa je za večerjo?«

»Ječmenček sem pristavila in prešičje uhlje sem ukuhala.«

»Kje pa so oče?« popraša sin mater, ko stopita v izbo.

»Uh, kakšen pa si, Cene? Ves premočen! In pa take cape imaš na sebi! Kaj nisi drugega prinesel s seboj?«

»Kje so oče, vprašam!« zarohni Cene na ženico, ker mu ne odgovori na vprašanje.

V tem pa je prišlec že zlezal za peč, zagibal nekajkrat z nogami in gosposki čeveljčki so zleteli po izbi.

»I, saj veš, kakšen je oče! Saj ga ni nikoli o pravem času domov. Menda likof pijó pri Gregcu.«

Tako hiti tolažiti ženica sina.

»Srajco mi prinesite, da se preoblečem!«

»Le malo potrpi, Cene, da popravim luč! Saj imam v skrinji še shranjene tvoje srajce. Prazniško obleko imaš tudi še vso, kakor si jo pustil, ko si šel z doma. Za nocoj pa obuj tele očetove hlače in rokavnik. Dobro bo.«

In žena potegne z drugega konca peči očetove hlače.

»Le prinesite mi mojo obleko iz skrinje!«

»Saj nocoj ne pojdeš drugam kakor spat. Kaj ti bom nosila praznično obleko!«

»Če pa rečem!« — odvrne sin osorneje, in mati si ne upa ustavljati se sinovi želji. Poznala ga je.

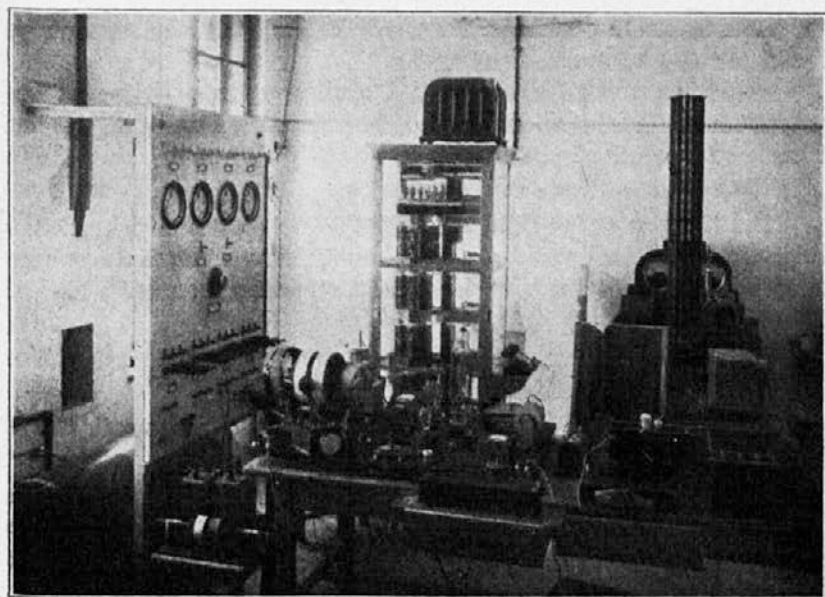
Iz skrinje prinese obleko. Sin pa zleze izza peči in se preobleče.

»Le brž prinesite večerjo«, opomni starko, ki takoj izgine v kuhinjo.

Sedaj je bil Cene ves drugačen človek. Obleka dela človeka, pravi pregovor.

Čedna obleka mu je pokrivala čedno telo in vojaška čepica je pričala, da je prišel od vojakov. Tam raz okno vzame zrcalce brez okvirja, zadovoljno si počese lase po sredi glave, na tilniku pa si jih parkrat prerije s prsti, da so mu štrleli po koncu za višnjevo čepico, kakor razsrjenemu ježu.

Mati postavi večerjo na mizo. Cene sede takoj in v slast mu gre gorka večerja.

Visokofrekvenčni laboratorij direktorja radijske postaje Ljubljana
prof. ing. M. Osane.

»Ali si že kaj molil?« povpraša mati skrbno, sedaje na drugi konec mize in polagaje palec svoje desnice na čelo.

»Tega sem se odvadil«, odvrne sin ravnodušno.

Mati se prestraši takega odgovora.

»Kam še misliš nocoj, da si se tako napravil?«

»Očeta grem poiskat«, reče sin in položi žlico na mizo.

»Čajte, mati! Dajte mi, dajte par krajcarjev! Tako nerodno je, če človek nima pri rokah nič okroglega.«

Te besede so bile sladke in prijazne, kar ni bila sinova navada.

»Za denar je huda, Cene«, dé mati.

»Samo nocoj, mati! Saj veste, kaj je mlad človek!«

»Pa bi vendar povedal kaj, odkar te nismo videli. Saj si dosti poskusil! Še v vojski si bil menda.

»Le potrpite, mati! Vse vam povem, kadar bodo še oče doma.«

Ženica odide otožnega obraza v kuhinjo do omare, kjer je imela shranjene svoje krajcarčke.

»Ná! Za nocoj boš že imel. Pa nikar ne zapravljaj po nepotrebem! Kmalu pridita domov!« reče ženica za odhajajočim in zapre za njim vežna rata.

Cene je izginil v noč.

Pri Gregcu pa so bili tisti večer še dolgo v noč prav dobre volje. Starec je bil vesel, da ima zopet doma sina, katerega je tako pogrešal. Večkrat se je jokal tisti večer samega veselja. Pa saj pijanci radi jokajo.

Dobro, da ni Cene prej zavil k Gregcu, nego v domačo hišo. Gotovo bi se bilo zasukalo drugače.

Sedaj pa je šel še tisti večer samo ta glas na okoli, da je Cene prinesel od vojakov silno dosti denarja.

Mati je doma s solzami močila belo blazino in prebirala molek, da bi laže pozabila prihranjene krajcarčke, in s posebno zbranostjo je govorila besede: »Ki nam razsvetli našo pamet.«

Oče pa je dokazoval sinu na poti proti domu, ko je cerkvenik dan zvonil, da je svet okrogel. In sin mu je dokazoval, da je denar še bolj okrogel.

II.

Oni rod je že davno izmrl, ki je živel ob času naše povesti, in tudi drugi rod za njim se je že postaral.

Tam na pristavah kranjskega mesteca je čepela hišica, kjer je imel junak naše povesti rojstveno pravico. Prav navadno stanovanliše je bilo na pol zidano, na pol leseno in pokrito s staro slamo. Zidu še ni pogladil zidarski čopič, in vrata so kazala jako usmiljeno srce vetru in mišim.

In vendar je bilo v tem zastarelem poslopju včisih jako živahno življenje. To pa takrat, kadar je bilo pri domu vse prebivalstvo, človeško in živalsko. Od severne strani predeljene hiše se je oglašala žival z rilcem, žival z gobcem in žival s kljunom. Od južne strani pa se je razlegal tanki glas gospodinjin, hripavi glas gospodarjev in debeli glas sinov. Gospodar se je pridušaval, sin je drugače preklinjal, gospodinja pa je vmes kričala, da te je po ušesih skelelo. Ljubega miru torej ni bilo dosti.

To je bila družina Črevesnikova.

Gospodar je rad trdil, da so bili njegovi pradedje imenitni meščani kranjskega mesta. Toda vsaka reč traja le nekaj časa, je rekel Kranjec, ki se je naveličal zibati Francoza. Tako je bilo tudi z meščanstvom Črevesnikovih pradedov. Že Črevesnikovega očeta, ki je opravljal razne brezimne službe, niso marali več v mestu, in tako si je moral na stara leta poiskati »mirnega kota, kjer bi bil sam svoj gospod.«

Da pa Črevesnikovi pradedje niso bili ljudje navadnega cepa, nam povedo viri. Zatrjujejo namreč, da so Črevesniki - predniki prejeli svoje lepo ime od tod, ker so si kot mesarji kranjskega mesta pridobili veliko zaslug osobito s pripravo in prodajo raznih čreves. Ta so znali posebno dobro pripravljati: tanka čreva za klobase, debela pa za okusno jed. Ker so Črevesnikovi pradedje imeli tudi krčmo, mi ni treba še praviti, koliko gostov so imeli tržne dneve in koliko pečenih črev in drugih mesarskih izdelkov se je takrat razrezalo na Črevesnikovih mizah.

Toda svet je čuden. Črevesniku ni hotel priznati zaslužene hvale njegovih pradedov. Le sam se je še imenoval tako, kakor njegovi očetje; ljudje pa so ga klicali le »mešetarja«. Prepričal se je, da ljudi ne more spreobrniti. Poskusi torej drugače.

»Ako se že mešetarstva ne morem ubraniti, tedaj jim vtepem v glavo drugo besedo, ki je vsaj komu podobna.«

In kakor je mislil, tako je storil.

Po rajnem župniku podšmarnogorskem si kupi staro kočijo, na ljubljanskem sejmu pa kjuse.

Postal je »fijakar«.

In res so ga jeli sčasoma klicati tudi »fjakarja«, ker je bil pripravljen odpeljati kogarsibodi, kamorsibodi in kadarsibodi, da je le dobil plačilo.

A pomagaj si, če moreš! Mešetar ne more zakriti svoje narave kakor žid ne svoje dobičkaželjnosti. Bil je Črevesnik »kmečki fiakar«, kakor so mu rekali nagaljivo, a pri vožnji se je dalo še toliko uspešneje mešetariti.

Fijakar biti pa ni karsibodi. To je izkušal Črevesnik v obilni meri. Čutil je vedno bolj, da si mora pomnožiti dohodke. Kolikokrat je moral slišati očitajoče besede: »Kdo se bo vozil s tvojim kljusetom, ki leze tako po polzevo!«

Zopet je moral požirati zabavljice o mešetarstvu.

Kar ga reši nenadoma iz zadrege — njegovo kljuse. Pešalo je vedno bolj, dokler ni popolnoma opešalo in poginilo.

Čez mesec dni je že imel Črevesnik novega konja. Šel je sam ponj tja na Ogrsko. In ni storil zastonj take dalje. Konj je bil res vreden, da se ga je pogledalo. Ljudje so se kar povpraševali, kako je prišel mešetar do takega konja. Sam pa je dostikrat pritrdil na svojo dušo, da ni le brez cesarske, ampak sploh brez vsake napake.

Nekateri objestneži so celo ugibali, da je mešetar ukradel konja kakor cigan. A nas bolj zanima govorica drugih, ki so trdili, da mu je Cene kupil konja in dokazovali s tem, da je prinesel domov veliko denarja.

Iz tega javnega mnenja spoznamo, da je Črevesnik prignal novega konja z Ogrskega ravno nekako tisti čas, ko je bil Cene prišel domov. Zato so zopet drugi ugibali, da bi bil utegnil sam Cene prignati staremu konja z Ogrskega. S tem v zvezi je pa tudi bila misel tistih, ki so govorili, da je bil eno celo leto Cene med cigani. Zakaž nekaj drugih, ki so bili šli prav ta čas v vojake kakor Cene, je prišlo že lansko jesen domov. Kajpak tem ugibačem Cene ni povedal, da je presedel dobrega pol leta v zaporu. Takrat še ni bilo toliko takih zvedavih ljudi, ki v časnike svoj nos vtikajo in vse zvedo, še to, česar treba ni.

Da sedaj umemo še junaka te povesti, sezimo nazaj v njegovo življenje. Cene ni bil zakonske matere otrok; pregreha je znala v temo zaviti njegovo rojstvo. Krščan na dan mrzlega svetega Vincencija, je imel ime Cene. Bil je prva leta na rejji pri neki vdovi. V onem času se je bil Črevesnik oženil, ker ni mogel biti sam gospodar in gospodinja. In dobil je dobro ženico, zanj še predobro. Ker jima pa Bog ni dal drugega otroka kakor Reziko, ki pa je umrla že v otročjih letih, kaj čuda, da sta vzela

Ceneta za svojega. Posinovila sta ga prav po postavah, da je bil Cene res Črevesnikov. Svoje prave matere pa Cene ni poznal nikdar, kakor je tudi ni poznala njegova druga mati. Umrla je, ko je bil Cene star deset let. Dasi je Cene včasih povpraševal Črevesnika to ali ono stvar o svoji materi, vendar mu oče ni vedel ali ni hotel mnogo povedati. Cene je mislil sčasoma, da Črevesnik zato nerad govori o njegovi materi, ker mu ne mara ponavljati bridkih spominov. In prav se mu je zdelo tako. Zato se taka vprašanja niso ponavljala, in čim večji je bil Cene, tem manj je mislil na svojo mater. Saj mu je bila Črevesnica dobra mati, še predobra. Kdo ve, če bi ga bila njegova mati tako ljubila in tako zanj skrbela? In Črevesnik ni nikdar drugače imenoval Ceneta kakor svojega sina in ljudem, zlasti mlajšim se niti sanjalo ni, da bi Cene ne bil Črevesnikov pravi sin.

Cene jima je bil edinec. In rado se zgodi, da taki otroci uživajo slepo ljubezen svojih staršev. Črevesnik že tako ni bil odločen po svojem stanu, da bi dobro vzgajal otroke. Večinoma je bil na cesti in v družbah. Za dom je skrbela ženica. Reza je bila dobra gospodinja. A preveč je bila prizanesljiva; Cenetu je dovolila vse, kar si je le mogla izmisliti njegova mlada glavnica. Kar pa mu je odrekla, to mu je privoščil oče.

Zato ni nič posebnega, ako rečemo, da je bil Cene najnavihanejši med svojimi vrstniki. Lahko si tolmačimo, zakaj so mtere zabičavale svojim otrokom: »Z malopridnim Cenetom ne smeš hoditi!«

Za uk Cene ni bil slabe glave. Brati in pisati se je kmalu navadil. Celo nemške črke je znal pisati na papir. Le krščanski nauk mu ni šel v glavo. In v vedenju je prinesel vselej najslabši red, ki mu ga je mogel učitelj napisati.

Mnogokrat ga je prisilila mati, da je moral sedeti poleg nje, ko je predla o zimskih dnevih. Toda Cene je imel vse drugod svoje misli, kakor pri molitvicah, katerih ga je učila mati. Izmisli si je vselej kaj novega, da jo je pomaknil iz hiše. Dostikrat ga je tudi oče vzel s seboj, da se je učil fijakariti, mešetariti in drugih takih reči, ki niso za otroka.

Že je izpolnil petnajsto leto. Šolo je bil že davno obesil na kol, a »nauka« ni še opravil. Naposled se mu izpolni tudi ta zadnji up, ki ga je imel od svojih šolarskih let.

To pa je bilo takole:

Mati je prigovarjala očetu že dolgo, da bi se dečko poprijel kakega rokodelstva. Oče je dejal vselej, da se še ne mudi: »fant še nima prave pameti.« Sedaj ko je bil Cene že velik, da bi lahko služil za hlapca, in ker ga doma res nista ravno potrebovala, se je oče udal, da se dečko izučí kakega rokodelstva. Toliko pa je tudi vedel, da ne bo nič z njim, ako ga izroči mojstru v domačem mestu. Preveč blizu doma bi bil. Največ je Črevesnika navdajala misel, da bi se fant priučil z rokodelstvom obenem nemščine, katero je tudi sam nekoliko lomil. Naučil se jo je v svojih mladih letih na Koroškem.

»Nemški mora fant znati, bodisi že kakor hoče«, pravi oče zakonski polovici, ki je bila s tem zadovoljna.

»Da bi se že vendar kam pripravil«, je dejala mati, »naj že govori turški ali kakor se mu ljubi.«

»Pojdi, pojdi k gospodu kaplanu, da bo fant vsaj nauk odpravil! Če mu sedaj ne dajo listka, potlej ga ne bo dobil prej kakor na smrtni postelji«, reče Črevesnik ženi.

»Pojdi ti! Jaz se bojim.«

»Le ti pojdi! Kaj se boš bala! Saj te ne bodo snedli. Če te pa ... «

»Naj pa tebe!« mu seže ženica v besedo.

»Le pojdi, le, Reza! Ženske ste bolj za tako reč kot smo moški.«

Te besede moževe so dobro dele ženi.

Črevesnica se praznično opravi še tisto popoldne in odide s težkim srcem proti kaplaniji.

Kako ji je srce bilo, ko potrka na duri!

In šlo je vendarle!

»Saj so tako dobri gospod kaplan«, je pravila pozneje možu.

In vendar ji je vest očitala, kakor še nikdar poprej, da ni doslej prav ravnala. Z vso skrbnostjo je učila Ceneta od zore do mraka.

V soboto pa sta šla s Cenetom po listek.

»Če bi fant ne šel od doma, bi ga mu ne dal«, reče resno kaplan.

Mati in sin pa sta šla iz kaplanije s takim veseljem, kakor Cene še nikdar ni šel od krščanskega nauka. »Le dobro si zapomni lepe nauke, ki so ti jih dali gospod na pot!« izgovori potoma mati sinu.

(Dalje.)

Po zraku iz Zemuna v Zagreb

I. Dolenc

V višino okroglo 1000 m nad ravnino — tako visoko vozi namreč povprečno naše letalo — dospeš skoro ne da bi se dviganja zavedal.

Sedaj smo že dosegli potrebno višino in odslej bomo pluli v ravni črti, če Bog ne pošlje med potjo kakega viharja. Letalo leti tako mirno, da lahko na svojem sedežu pišem kakor doma pri pisalni mizi. Večino podatkov za ta spis sem si napisal kar v letalu. Na uho ti udarja samo neprestano bobnenje propeleerja. Sicer imaš pa vtisk, da letalo mirno visi v zraku, ako ne pogledaš na zemljo, kjer se ti neprestano nudijo nove slike.

Prešerno veselje me obhaja in različni smešni domisleki mi rojijo po glavi. Saj smo sedaj kakor prerok Jona v ribjem trebuhu! O, da bi le vožnja trajala kar naprej do Ljubljane! Ob šestih zvečer bi bil doma!

Gospod iz Zagreba bere časopis, častnik tudi. Seveda, častnik je v zraku kakor doma, tudi gospod iz Zagreba se vozi danes menda četrtič. Meni pa se zdi vsak trenutek izgubljen, ko ne gledam skozi okno. Slavonske vasice, kakor otoki ste sredi morja njiv! Kakor z ravnalom potegnjene so vaše ulice. Kako prijetno se loči snežna barva zidovja od zelenih vrtov! Potem pa zopet njive, njive, njive . . .

Nismo še pol ure v zraku, pa že leži pod nami Ruma, čez kakih sedem minut pa Mitrovica. Sicer pa vidiš vsako mesto že davno prej, preden prideš do njega — kako ne, saj horizontu skoro ni meja! Nobenega pravega pojma nimaš o teh mestih, če se voziš mimo njih po železnici. Z višave pa pregledaš tloris, cerkve, hiše, ceste, vrtove, vodnjake, dvorišča, da ti preglednejše slike tudi hoja po mestu ne more ustvariti.

Zunaj vasi zagledam tik pod seboj — pokopališče. Že petnajst let sem stanoval čisto blizu pokopališča, skozi okno svoje delavnice sem gledal nanje, vsak dan sem hodil mimo njega, pa mi po ves mesec niti enkrat ni prišlo do zavesti, da je kaj drugačen kraj nego njive in vrtovi v okolici; tako sem se ga bil privadil. Danes pa me je pogled na pokopališče kar zbudel. Sunkoma sem pogledal vstran. To danes ni zame! Trobi mi

svoji memento mori kadar hočeš, samo danes me pusti pri miru!
Danes ta stvar ni prav nič aktualna! Niti najmanj ne!

En občutek mi bo s te vožnje posebno trajno ostal v spominu: občudovanje moči človeškega duha, ki je ustvarila letalo. Sophokles, prav imaš! Mnogo je silnih bitij, a nobena ni silnejša od človeka! Strmel si nad drznostjo tistega, Horac, ki je prvi plul preko morja:

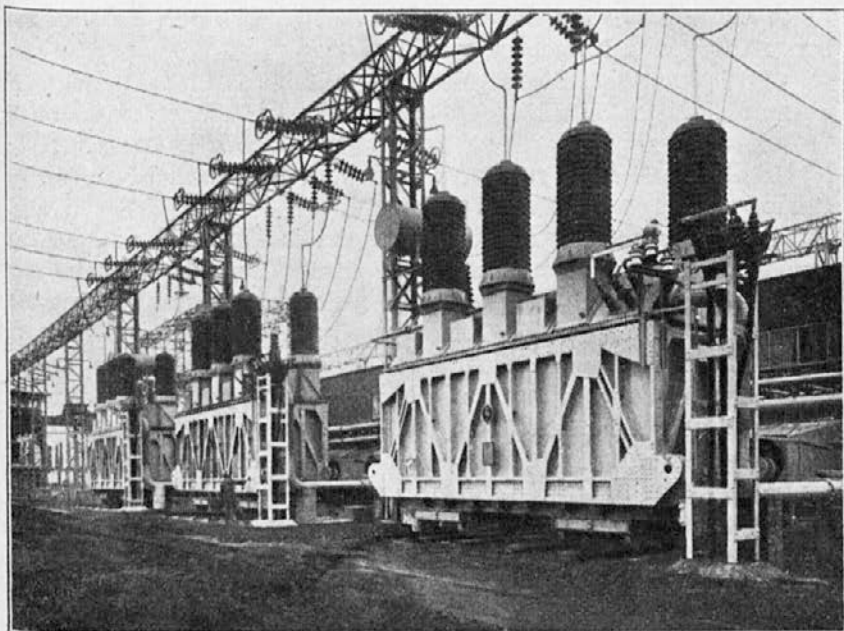
Illi robur et aes triplex
circa pectus erat, qui fragilem truci
commisit pelago ratem
primus . . .

(Srce iz hrastovine, da, trikrat železno srce je moral imeti tisti, ki je prvi izročil borni čoln divjemu morju . . .) Horac, kakšno srce so morali imeti šele tisti, ki so se prvi z bornimi letali dvignili za stotine metrov v zrak?! To srce je bilo pa desetkrat in tridesetkrat iz železa!

Pogledam na uro: že štiri proč! Kako hitro je minula urica! Saj moramo biti že skoro na polovici pota. Vzamem zemljevid s stene, napravljen nalašč za potnike v našem letalu. Kaže nam pokrajino med Zemunom in Zagrebom; obe mesti pa vežeta dve debeli črti: prva je najkrajša, »zračna« črta med obema mestoma, druga pa kaže pot, po kateri gre naše letalo in ki se z zračno razdaljo ne krije povsem. Zakaž ne? Rekli smo že, da tudi po zraku niso vsa pota enako dobra. Nad hribi severno od Broda so visoko v zraku navadno močni vetrovi, zato se jim letalo ogne na ta način, da leti prav nad Brodom in od tu nekako sporedno z železniško progo proti Zagrebu.

Ali smo se vetrovom res čisto izognili? Blizu Broda se letalo, ki je plulo doslej tako vzorno mirno, rahlo zaziblje. Včasih se dvigne, včasih pada. Ena dama si zakrije obraz z rokama, češ, zgodi naj se, kar hoče, jaz nič ne vidim! Drugi postaja slabo: svojo glavo položi tovarišici v naročje. Skozi odprtino v steni se ozre na nas pilot in pokaže z roko dami, da bi bilo koristno kaj dobrega piti. Nasvet ni naletel na gluha ušesa, oziroma na slepe oči — in tudi kot zdravnik se je izkazal naš pilot korenine prave. Čez nekaj časa se je namreč dama, ki je sicer tudi že prej znaten del vožnje preležala tovarišici v naročju, že potolažena smehljala in celo skozi okno je včasih pogledala, kar ji prej ni očividno dobro storilo. Gospod iz Zagreba je

pojasnil vzrok dviganja in padanja našega letala s kratko besedo: »Struja!« Hotel je reči, da smo zašli v močan veter; doživeli smo torej nekak vihar v zraku. Sicer se pa nista ne on in ne častnik za strujo niti malo zmenila. Meni pa struja nikakor ni bila po volji. Če vozi letalo lepo mirno, potem dobro; za zibanje v zraku pa nisem. Obhaja me občutek, kakor bi se me

Trije velikanski transformatorji rensko - vestfalske elektrarne pri Kölnu.
Vsak tehta 185.000 kg in je 9 m visok.

hotela lotiti morska bolezen. Želja po vožnji do Ljubljane se je začela umikati želji po zemlji, po mamiči zemlji — prav kakor sem pred petindvajsetimi leti hrepeneče gledal na istrsko obal, ko sem se vozil z ladjo iz Trsta v Pulj in me je morska bolezen položila na klop na ladjinem krovu. Takrat sem imel eno samo željo: da bi bil zopet na blaženem suhem!

Hvala Bogu! Smo že iz struje. Dostojanstveno plove letalo proti Zagrebu. Glej, hišice postajajo zopet hiše, drevesa rastejo

— rahel sunek: letalo se je prvikrat dotaknilo zemlje, nato zopet odskočilo, se dotaknilo zemlje ponovno, ponovno — in zdrčalo po ravnih tleh; brzina pojema — evo nas na cilju!

Pogledam na uro: tri četrti na šest! Presneta struja, za pol ure si nas zamudila! Izredno močan veter nas je moral sukati po zraku; kajti sicer traja ta vožnja samo četrť ure več nego dve uri. A kljub temu klobuk z glave pred brzino letala: prevozili smo 370 km dolgo zračno pot, torej kakih 135 km na uro ali nad dva kilometra v minuti.

Poslovimo se od sopotnikov in od pilota ter se peljemo z avtomobilom do Jelačićevega trga. Zdi se ti, da si se skoro z vsemi, s katerimi si prišel v stik na tej poti, nekako spoprijateljil: združilo nas je zanimivo doživetje. Kot znanci se poslavljamo, preden se razidemo po mestu.

»Jaz mislim«, je rekel oni gospod iz Zagreba, »da se bo zračni promet še neverjetno razmahnil. Čez deset let se bo malokdo še vozil na dolge razdalje z železnico. Minuli petek se je vozil iz Zagreba prof. Kulmer prvikrat po zraku v Beograd k seji Narodne banke. Vožnja mu je bila tako všeč, da se je še isti dan vrnil z letalom v Zagreb spet in se je v soboto znova peljal z letalom v Beograd k nadaljevanju seje ter se isti dan po isti poti vrnil v Zagreb.«

Po mojem mnenju je kljub varnosti vendar precej individualno (odvisno od osebe), kako prija komu vožnja po zraku. Eden bo prišel iz zračnega krsta kakor grof Kulmer, drugi pa približno tako kakor tista »baba« v srbskem pregovoru, ki je plačala groš, da so jo sprejeli v kolo, a dva, da so jo — izpustili! Ni pač vse za vsakega.

Naša bolest

Lojze Golobič

Brat, sama sva kakor duše v vicah. Vrata sem tesno zapahnil, okna zagrnil, vžgal zeleno luč in zdaj začniva; nihče ne bo vjel najinih besed.

Si čital včeraj? Četrta v mesecu . . .

Naša dekleta legajo v neblagoslovljeni grob: neizpovedane, neskesane. Ne čuje njih zadnje žalosti oče; ne otrne njih zadnje solze mati; ne skrije jih v svojo zemljo domovina.

Šle so z doma, ko so se v rebri in sadovnjake vrnili ptiči. Poletele so iz očetne hiše. Zemlja ni dajala kruha; ali pa jih je gnala na tuje le želja za nečim neznanim, neizmernim, česar ni v domovini; ali pa klic svobode, nezadržane mladosti. Šle so in ena sama se ni vrnila. Kakor da je tam doli odprta jama in golta, golta bele duše ...

Kolikokrat sem jih srečal. Od tovarne do tovarne so romale; drobne, osušene kakor lupina. Tuje mesto sesa in gloda do smrti. Pa niti ena ni znala za svoj dom, za materin jezik, za molitev.

Tam iz Slovenije sem ...

Krivica jim je zbudila misel: V Boga so polagale krivico: brezdelni, trdi ljudje sede na škrlatnih stolcih; dremljejo od brezmisli in dobrih jedi. In sesajo iz njih kapljo za kapljo. Ko bodo prazni, bo vstal gospod s stolca in jih sunil kakor star škorenj v kot. In vnovič bo mirno sedel nazaj. Pa Bog bo molčal. S šibo ne bo zamahnil zato. Zato Boga ni ...

Pa naše dekleta so odšle z doma z ljubeznijo, z vero, z zaupanjem, prav kakor dobri otroci. V dlaneh so nosile srce po mestu. Kdor jih je videl, se je ozrl in rekel: To so Slovenke. Verjele so besedam kakor doma. Besede pa so lagale: trgale so vero v človeka, vero v domovino, vero v Boga. In ko so se zrušile pod težo razočaranj, so odšle na ulice, v beznice, v blaznice ...

Tam se končava pot naše krvi. Ali pa v neblagoslovljeni zemlji na Mirogoju. Tam smo si izkopali skupen grob za tisoče ..

Brat, ali te ni strah?

Greš zvečer po ulici; vstavi te znan glas. Kakor ranjen ptič v domačih logih: Gospod, za deset dinarjev ... Lačna sem. O mati, zapri oči, leži v pokoj, prej ko slišiš, kje je tvoja hči.

Greš mimo kleti. Hrapavi glasovi se mečejo med stenami. Vmes gitara. A nad vsemi ženski glas slovensko pesem ... Deklica od naše zemlje poje našo sramoto. In se zaleta iz rok v roke.

Odkod si, deklica?

Tam nekje iz Slovenije ...

Bežim iz mesta kamorkoli v noč.

Brat, povej mi, ali veš za pot od tu? Ali veš za vrata, da bi zaprl našim sestram vhod v deželo grobov? Veš, včasih mi je, da bi jokal, da bi molil, da bi se ubil ...

Greš po ulici. Šepetajo si ljudje.

Strup je pila in umrla.

Kdo, gospoda?

E, jedna Slovenka ...

Brez barve in brez srca je bil ta glas.

Ti hudobni glas.

Koliko ste nam že zakopali deklet? Kdaj bo zvrhan grob? Do kdaj boste še gladni hudobni duhovi, ki hodite po ulicah in lažete in varate in kradete?

Brat svoji sestri povej in ta naj svoji sestri in ta svoji; in naj gre od vasi do vasi, iz srca v srce: Ostani na svoji zemljici, ki je sveta in čista. In gladuj in trpi mraz in samoto — samo da je v tebi zdravje božje. Vnovič se bo oblak odmaknil in sonce bo pogledalo. Tisočrim sestram, ki so šle z doma, je sonce za večno ugasnilo. Upihnil ga je hudobni človek, ki ljubi temo ...

In samo grob jim ostane in pravični Sodnik ...

Kakšno izobrazbo ...?

a. č.

Mnogokrat je bilo med nami govora o tem, kakšen smisel naj ima izobrazba širokih slojev, zlasti naših fantov in deklet. Različne cilje smo si postavljali. Tisti, ki so zagovarjali igre na odrih, so zlasti podčrtavali, da se s tem, ko se študira vloga, fant poglobi v dušo tistega, kogar predstavlja in se tako vadi najbolj praktično v spoznavanju ljudi, kar je za vsakdanje življenje velikega pomena. Saj se ravno s tem, da poznam sočloveka, najlažje uvrstim med nje in sožitje med ljudmi na podlagi spoznavanja, medsebojnega razumevanja, praktično vzeto, sploh središča življenja v rodbini, vasi, občini, v narodu in državi. Tako je torej ta plat mladinskega pokreta brez dvoma potrebna negovanja in ji ni odrekati častnega mesta v našem prosvetnem delu.

Drugi zagovarjajo stremljenje, ki gre za tem, da člani društev čim več vedo. Mnogo vedeti! je torej parola. Če naj ta drži, potem je treba ljudem, zlasti fantom, čimveč predavanj. Kaj se predava, to ne pride v poštev, če se to delo ne spravi v sistem. Možno je torej, da čujemo en večer, kako je v Indiji, drugi večer kako delujejo misijoni, nato v presledku kaj zgodovine iz domače ali tujih držav, kaj verskega, načelnega, nato zopet kaj interesantnega, kar spremljajo skioptične slike. Ta pot vodi do tega, da se obzorje malo razširi, da se začne v glavah marsikaj svetlikati, da vidimo skratka — vsaj v predstavi, sliki — malo več sveta kot ga je mogoče zazreti izpred domačega gnojišča. Ta pa marsikaj ve, se potem pravi o nas.

Vrhu tega se čuje pesem, igra godba, se prirejajo zabave, prireditve, večeri. Zadnje naj zdravo vpliva na razvoj družabnosti, naj opominja vsakega posameznika, da smo eno, da je v edinstvu moč, da se na ta način medsebojno krepimo. Vse gre z eno besedo za tem, da se v dobi, ko je treba gledati preko meja lastne rodbine, v borbi za samostojen poklic, ustvari na viden, a umetni način širša rodbina enako mislečih in dobrih prijateljev, ki ostanejo v sreči ali nesreči drug drugemu dobri prijatelji.

Ko sem si zastavil sam s fantovskega stališča vprašanje, za kakšno izobraževanje bi se jaz odločil, mi je bila pred očmi tale slika: Nekaj enotnega za vso deželo moramo imeti. Tudi načela ostanejo enako veljavna povsod in za vse. Pa tudi zunanja plat društvenega življenja mora imeti nekaj skupnosti: Isto uniformo, domove, pravila, obveznosti. V ostalem pa si mislim, da smo mi Slovenci z zemljo, kakršno pač imamo, v prvi vrsti navezani na to, da se v razmerah kot živimo, spopolnjujemo. Izobrazba našega fanta mora iti poleg že omenjenih splošnih principialnih smernic za tem, da si osvoji domač kraj. Izobrazba vodi k materialnemu zboljšanju. In če to trditev postavimo, potem si pa predočimo to veliko slikovitost slovenske zemlje, ki ima hribčke in planine, sušo in močvirje, gozdove, vinograde in polja, zemljo in kamen! Ah, nam, zlasti v trenutni gospodarski bedi, že ta zunanja slika ne zapoveduje, da moramo delo deliti? Dom spoznati — v domač kraj se poglobiti! Vprašati se moramo vedno, kaj bi se dalo ravno tu narediti! Čujem, da je neki gospod učitelj s svojim zgledom preobrazil neko štajersko dolinico v en sam sadni vrt, ko je spoznal, da mladi gospodarji

sicer ne bodo prišli do dohodkov. Tako bi se dalo napredovati tudi drugod. Vedno pa moramo vzeti v načrt kraj kot je in njegove možnosti. To izobraževanje, da fant vrže oko okrog sebe in študira, kam bi zapičil lopato, ali pa vsadil sadiko, pregleduje z lastnimi očmi, katera obrt bi prospevala ter dalje: strokovna podkovanost, ki jo bo pri tem rabil, se mi zdi trenutno najvažnejši cilj izobraževanja, če hoče biti slovenski fant času in težavam dorastel.

Kdo bo najbolje uganil ?

Vprašuje urednik

Zadnjič omenjeni tovorni avto dospe na svoj cilj. Delavci ga veseli potisnejo pod močno dvigalo. Toda železni stroj na vozu stoji previsoko: kljuka na dvigalu ga more dvigniti samo za 5 cm, naprej ne gre več, ker je dvigalo prenizko zgrajeno. Težki stroj se ne premakne z voza, vse zastoj. Kajti pri dviganju stroja vzmeti in pnevmatike tiščijo ploščo voza z vso močjo pod stroj, tako da se dvigalo ne da zasukati in tudi ne voz izpod stroja izpeljati. Stroj pokriva samo srednji del plošče. Treba bo torej ploščo z veliko težo potisniti dol, da se stroj sprosti. — Kaj storiti, da se bo mogel voz izpeljati izpod stroja? **Pogoji** kot v februarški številki (ne pozabite poklica in naslova). **Nagradi:** 1. »Stori to« v razkošni vezavi. 2. Talna telovadba.

Rešitev marčeve naloge

Vzmeti in pnevmatike tovornega avta so se udale pod težo stroja tako, da je voz mogel skozi vrata.

Pravilno rešitev so poslali: Kurmanšek Franc, Janko Voljč, Vrhnika 201, Ivan Valland, pos. sin, Lesce 17. Gor.; Štefan Malovrh, pos. sin, Črni vrh 56, p. Polhov gradec; Josip Briški, ključ. pom. Ljubljana, Komenskega ulica 12; Jere Anton, cerkvenik, Javor 8, p. Sp. Hrušica; Karel Kos, Vojnik-okolica; Ivan Krč, Nova vas 5, p. Preddvor; Jamnik Joža, Meliše, p. Radmirje; Alojzij Ocepek, Rue des Soucis No 15, Haillicourt P. de C.; Nakrst Janez, Preserje 2, p. Lukovica; Jerič Bernard, poljedelac, Novoselokosova, p. Priština. — Po žrebu dobi 1. nagrado (»Stori to« v razkošni vezavi) g. Janko Voljč, 2. nagrado (»Gimnastika«) g. Alojz Ocepek.

D R O B T I N E

DOMA IN PO SVETU

Devetkrat preko Rena

Na levem bregu Rena je neki gospodar imel psico Sento, ki jo je pa prodal svojemu prijatelju na desnem bregu. Psica je bila alzaške volčje pasme. Nekaj časa pri novem gospodarju ni pokazala nobene nezadovoljnosti. Tudi ko je dobila pet mladičev, ni na zunaj še nič pokazala, pač pa je morala na znotraj nekaj skleniti. Kajti kaj je naredila?

Ko so pri njenem novem gospodarju vsi pospali, pograbi z gobcem najbližjega mladiča, skoči z njim čez dvoriščno ograjo in se požene v Renove valove. Kmalu se vrne in pograbi drugega in tako še ostale. Zjutraj jo je stari gospodar dobil na njenem nekdanjem ležišču, kjer mu je vsa vesela skočila naproti in mu s ponosom kazala svoj zarod. Gospodarja je zvestoba tako ganila, da se ni maral od živali več ločiti in jo je zopet nazaj kupil.

Motorno kolo ga je rešilo. J. Gill z Angleškega je na motornem kolesu potoval okoli sveta. Ze je prevozil 37.000 km (zemlja na ravniku obsega 40.000 km), ko ga je pot nanesla tudi v Irak ali Mezopotamsko puščavo. Tedaj pa njega in njegovega tovariša naenkrat napadejo Beduini, divji pastirji, sinovi puščave. Gill pa ne bodi len dá motorju ne le največjo brzino, ampak tudi najhujši ropot, tako da se je slišalo, kakor da bi ragljale strojne puške. To je Beduine tako prestrašilo, da so kar hitro pete pokazali.

Let veliko, navdušenja še več. Slavní ogrski raziskovalec Avrelj Stein je zdaj star 68 let, pa se je vendar še

enkrat napolil na znanstveno raziskovanje puščave Lop v kitajskem Turkestanu. Dolgo časa je bil kot spreten učenjak v službi Britske Indije in zaslovel v Indiji ter daleč preko njenih mej. Zdaj pa sta mu ekspedicijo ali odpravo plačali ameriška Harvardova univerza in lopdonski Britski muzej skupaj. Čemu neki?

Peščene puščave Osrednje Azije skrivajo lep kos davne zgodovine človeštva. Na mestu sedanjih puščav je namreč bilo celinsko morje, ob njem pa bogato naseljene pokrajine, ki so tvorile prehod in zvezo med Kitajem in Vzhodno Evropo. Vzhodni Turkestan obdajajo visoka gorovja Karakorum, Kvnulun in Tjenšan. Voda in mraz razkrajata gore, močni vetrovi pa ta pesek zanašajo v kotlino, da je skoraj vse ena sama puščava, kjer je nekdanj valovilo morje. Še celo jezero Lopnov ni več jezero, ampak močvirna planjava s slano skorjo in je zato podobna jezeru le v najbolj mokrih dobah. Ljudi seveda tudi ni veliko, dasi so nekdanj veliki narodi Azije imeli prav tukaj svoj pradam. Trgovske karavane so tod skozi nosile proizvode Kitaja na trge Grkov in Rimljanov ter evropske na Kitajsko. Po tej poti je Benečan Marko Polo prišel na Kitajsko in potem strmeči Evropi popisal čuda Azije. Zato so se ti prehodi tudi imenovali »vrata narodov«. Danes pa so pota zasuta, reke zasute, morje izsušeno, le peščeno morje in skalne planjave žgo potniku lice in podplat.

Avrelj Stein je te kraje že prej prepotoval in jasno dokazal, da so tod hodile karavane. Zdaj pa začenja novo večletno raziskovanje, da poišče zadnje sledove nekdanjih kultur, jih

reši pozabnosti in zgodovino obogati z novimi izsledki. Dobro pozna vzhodne jezike, starinoslovje, vse načine potovanja in ima ostro oko v opazovanju.

Zvesti Kitajec Tan

Dvakrat so starega Tana vodili skozi ulice Linjanga, pa ni bilo oba-krat enako. Tan Čin Čing je dolgo vrsto let izdeloval lakaste predmete in jih prodajal. Ljudje so imeli radi njega in njegove lepe lake. V svojih moških letih pa je Tan zaslišal o učitelju, ki so ga imenovali Jezus. Pozanimal se je za njegov nauk in postal kristjan. Misijonar mu je pa rekel, da mora nauk Jezusov širiti tudi med znanci. Težko se je ločil od ljubega obrta in začel oznanjati evangelij. Zdaj pa življenje ni bilo več lahko, kajti ljudje so Tana zasovražili, ker se je sam odpovedal njihovi veri, zdaj pa hoče še rojake zapeljevati!

Sovraštvo si je najbolj dalo duška 1. 1926. Neko jutro je že ob osmih privpila in priklela k Tanu poulična drhal, ga potegnila na ulico, mu na glavo nataknila norčevsko kapo ter mu v roke potisnila zastavo z napisom: »Hlapec tujih hudičev! Stekel pes!« Tan je bil tedaj že starček, pa drhal mu ni prizanesla, ampak ga sedem ur nepretrgoma vlačila po mestnih ulicah in ga pretepala in zmerjala. Končno pa ga peljejo na dvorišče nekega templja, ga postavijo na oder in zahtevajo, naj se krščanstvu odpove. Tan pogleda na morje od sovraštva spačenih obrazov in mirno odgovori: »Gospodje, lahko storite z menoj, karkoli hočete, svoji veri pa se ne odpovem!« Za hip so vsi tako osupnili, da so utihnili. V tej tišini pa se oglasi nekdo: »Tovariši! Sli ste malo predalet. Tan je dober star mož. Celih dvajset let sem živel

skupaj v isti koči in vem, da ni storil prav nič hudega, razven, da je zabredel v tujo vero.«

Ljudje se začno prerekati, prijatelj pa Tana potegne za seboj v tempel ter skozi vrata v drugo ulico. Štiri leta so potekla in zopet so Tana spremljale velike množice, to pot k pogrebu. V zmedah, pokoljih, ropih in požigih je Tan zvesto vztrajal na svojem mestu in v svoji veri ter edini držal krščansko občino skupaj, tako da so ga začeli spoštovati in ljubiti celo njegovi nekdanji sovražniki.

SPORT

Drnsalne tekme za svetovno prvenstvo v umetnem drsanju so se vršile 28. februarja in 1. marca t. l. v Berlinu. Prvi zmagovalec v moški skupini je bil znani drsalec in večkratni zmagovalec Karl Schäfer iz Dunaja. V ženski skupini pa je zmagala tudi večkratna prvakinja, znana Norvežanka Sonja Henie. Listi poročajo, da sta omenjena umetnika na ledu razred zase in zaenkrat nepremagljiva.

Češki Orli so priredili smučarske tekme v dneh 31. januarja ter 1. in 2. februarja t. l. Tekmovali so člani, mladci, moški naraščaj ter članice in sicer: člani v teku na 18 km in skokih, mladci v teku na 8 km in skokih, članice in naraščaj pa v teku na 2 km. Tekme so se vršile v Krkonoših. Na 18 km je tekmovalo 25 članov. Zmagal je Orel B. Lukež iz Novega Mesta na Moravskem v času 1 ura 13 min. 23 sek. Mladcev je tekmovalo osemnajst. Prvi je prevozil 8 km dolgo progo v 43 min. 53 sek. Prva članica Orlica A. Hendrychova je prevozila 2 km dolgo progo v 13 min. 10 sek., prvi naraščajnik pa isto progo v 14 min. 50 sek. Nato so se

vršili skoki članov. Prvi je bil J. Kubat s skoki: 25 m, 26 m, in 25 m. Ako pomislimo, da se je smučarstvo prav v zadnjih treh letih uvedlo v program češkega Orla, potem moramo priznati, da so uspehi prav lepi in da češki Orel lahko s ponosom gleda v bodočnost.

Zenska skočila 43.5 m s smučmi. Norvežanka gospodična Kolstad je o priliki nekega tekmovanja skočila 43.5 m brez padca. Njena rojakinja Braskerud pa je skočila 2 krat 30 m. Gledalci so bili zelo navdušeni radi posrečenih skokov in pa radi izredno pogumnih deklet.

Telesna vzgoja pri čeških Orlih. Pri čeških Orlih telovadi po zimi 653 društev, poleti pa 859 in sicer: v lastnih telovadnicah 238, v skupnih (prosvetnih) domovih 129, v šolah 116 ter v drugih lokalih 231 društev. — Državnih tečajev se je udeležilo 49 Orlov in 29 Orlic, orlovskih tečajev pa 467 članov ter 351 članic. Veliko važnost polagajo tudi na šport, katerega goje skoraj vsa društva. Telovadnih akademij so imeli 189, javnih telovadb 233, raznih drugih telovadnih nastopov pa 1095. Gornje številke so najboljši dokaz, kako delujejo češki Orli za svoj narod in svojo državo.

Zamena dijakov — sportnikov se vrši med Nemčijo in Združenimi državami ameriškimi. Po en dijak nemške visoke šole za telesno vzgojo gre za dva semestra na visoko šolo kršč. društev mladih mož v Springfield, med tem ko en Amerikanec v istem času obiskuje v Berlinu nemško visoko šolo za telesno vzgojo.

Češki Orel — in njegovo članstvo. Izmed 1237 orlovskih društev, ki jih ima zabeleženih zveza, je poslalo letno statistiko za leto 1930 1111 društev. Od 126 društev zveza ni dobila poročil. Iz dostih poročil je

razvideti, da ima češki Orel 15.723 moš. naraščaja, 14. 635 gojenk (ženski naraščaj), 7.319 mladcev, 8.436 mladenk, 14.696 članov — telovadcev in 11.228 članic — telovadkinj. Vsega telovadečega članstva ima češki Orel 72.037. Netelovadečega članstva je 40.592 tako, da ima vsega članstva češki Orel 112.629. —

Angleži, o katerih smo do sedaj bolj malo slišali kako telovadijo na orodju, se tudi udeležijo tekem za svetovno prvenstvo na orodju, ki se vrše to leto v Parizu.

Pri tekmi posameznikov za svetovno prvenstvo, ki se vrši to leto v Parizu, bodo tekmovali v naslednji tvarini: V poljubni prosti vaji, na bradlji, drogu, krogih in konju v obvezni in poljubni vaji, v skoku čez konja na vzdolž, v plezanju po vrvi (8 m), v skoku v višino (1.60 m), v suvanju kroglje z obema rokama (19.50 m) in v teku na 100 m (11 2/5 sek)

Velik tabor skavtov se vrši letos v Pragi. Udeležijo se ga med drugimi Danska, Francija, Švedska, Anglija, Avstrija, Madžarska, Jugoslavija, Bolgarija in Romunija. Najštevilnejše od inozemcev bo zastopana menda Poljska.

Švica je vpeljala za vojaške novice športno preskušnjo. Vsak švicarski vojaški novinec mora napraviti pred posebno komisijo preizkušnjo iz naslednjih športnih panog:

- 1.) Skok v daljavo 4.50 m
- 2.) Dviganje 17 kg težke ročke (tezno z vsako roko 5 krat)
- 3.) Tek na 80 m v 11 2/10 sek,
- 4.) Suvanje 5 kg težke kroglje 8.5 m.

Za vsako panogo posebej se dobi red ozir. ocena, ki se zabeleži v vojaško službeno knjižico posameznega novince. Cim slabši je športni uspeh, tem slabša je ocena. To pa seveda

ponosnim novincem ni vŕeč ter se rajŕi preje vadijo v raznih telovadnih in ŕportnih druŕtvih, da dosežejo častne uspehe.

Čudno pariŕko nogometno moŕtvo. Nek navduŕen francoski gledalec nogometa z deŕele je priŕel v Pariz pogledat vaŕno nogometno tekmo. Pariŕki igralci so pa igrali tako izborna, da publika ni hotela prenehati s ploskanjem. Tudi prijatelj z deŕele je bil silno navduŕen. Zato se obrne proti svojemu prijatelju iz Pariza in ga vpraŕa: »Kdo je ta famozni srednji krilec, tam-le?« — »To je Fenamore iz Urugvaja.« — »In srednji napadalec, ki ima zdajle ŕogo?« — »To je Ross, tudi iz Urugvaja!« — »In ta-le, ki ima sedajle ŕogo?« — »To je Jugoslovan Lekolič!« — »Kdo pa je zdajle tako izborna streljal?« — »Fernandez, iz Chile.« — »Kdo pa zdajle strelja?« — »Derdour, iz Armenije!« — »Ah kako sijajno je zdajle vratar branil, kdo je to?« — »Secheyay, mednarodni vratar ŕvice.« — »In kdo je ta famozni branilec?« — »Angleŕ Parkes!« Nato pa pravi moŕ z deŕele: »Zdaj ŕele razumem zakaj naŕi podeŕelski nogometni uspehi niso tako dobri kakor vaŕi v Parizu!« Tale »vic«, ki pa ima prav resno ozadje, so v zadnjem času servirali razni francoski listi svojim bralcem.

Skoki zamorcev in Indijancev. Večkrat smo slišali o skokih zamorcev in Indijancev, vendar jim nismo mogli verjeti, ker niso bili uradno potrjeni. Pred kratkim pa so v belgijskem Kongo merili skoke črncev, ki so dosegli bajne viŕine. Skok v viŕino z zaletom (prosto!) čez 2 m, je pri teh ljudeh čisto nekaj navadnega. Najbolŕi skakač Kanyamuhanga je skočil 2.30 m. Sedaj pa primerjaj te

skoke s Tvojimi, pa se boŕ prepričal o neverjetnih skakalnih zmoŕnostih črncev.

Razno iz ŕportnega sveta: Za eno samo boks tekmo sta prejela dva boksarja lepe vsote. Zmagovalec je dobil 800.000 Din., premaganec pa 508.000 Din.

V mednarodni grŕko-rimski roko-borbi med Čeŕsko in Ogersko je zmaga la Ogerska v razmerju 5:2.

Mercedes Gleitze je prekosila svoj lastni vztrajnostni rekord v plavanju. Plaval je celih 43 ur.

V Argentiniji je bil osnovan čeŕski ŕportni klub z imenom praŕke Sparte, ki je v Argentiniji zelo priljubljena.

Mednarodna katoliŕka telovadna in ŕportna zveza v Parizu, v kateri so včlanjene vse večje drŕzave, ima svoj redni letni občni zbor letos dne 26. aprila. Na tem občnem zboru se bodo obravnavale tekoče zadeve in program za bodočnost. Mednarodna tekma za l. 1931, za katero je bila določena Ljubljana, za to leto odpade.

V čem telanjujejo angleŕke telovadkinje. Malo se sliši o angleŕki telovadbi, osobito o ŕenski telovadbi, kajti Angleŕi gojijo v veliki meri nogomet. Toda zanimivo je, kaj predpisuje strokovno glasilo angleŕskih telovadcev in telovadkinj za tekme v letu 1931. Telovadne tekme vrst in posameznic obsegajo naslednje panoge:

- 1.) Obvezna in poljubna vaja na bradlji;
- 2.) Obvezna vaja na konju z ročaji;
- 3.) Dve obvezni vaji na krogih;
- 4.) Trije obvezni in en poljuben skok čez konja s proŕno desko;
- 5.) Ritmična prosta vaja na godbo, ki sme trajati največ 4 minute.

MISIJONSKA TISKARNA DOMŽALE GROBLJE

PRIPOROČA SLEDEČE SVOJE
ČASOPISE IN KNJIGE:

KATOLISKI MISIJONI

Letno 12 Din

TUJI SVET

Letno 8 Din

NAŠ LIST

Letno 12 Din

TABU

Posam. št. 2 Din

MISIJONSKI KOLEDAR

10 Din

MISIJONSKA KNJIŽNJICA

Za posamezne zvezke raz. cene

ROČNA KNJIŽNICA

Zvezek po 2 Din

STRIC JAKA

12 Din

ROČNA KNJIŽNICA

NOVOST V SLOVENSKI
KNJIŽEVNOSTI!
V PRIROČNI OBLIKI!

Cena posameznega zvezka
2 Din.

Dosedaj so izšli sledeči zvezki:

1. Dr. J. Žagar: **Pisma o popolni tolažbi. I. del**
2. Dr. J. Žagar: **Pisma o popolni tolažbi. II. del.**
3. Dr. J. Žagar: **Pisma o popolni tolažbi. III. del. (Posebno pismo trpečim.)**
4. Pero Horn: **O treznostni vzgoji.**

Naslov:

**MISIJONSKA TISKARNA
DOMŽALE**

BESEDE ŽIVLJENJA Misli in molitve za fante

Velik prijatelj mladine, škof dr. Gregorij Rožman je napisal slovenskim fantom molitvenik. Iz svoje duše je zajel in od srca do srca povedal fantom fantovsko besedo za njihovo življenje. Pred molitvenim delom je zbral tehtne misli in jih podal v teh-le poglavjih:

- I. Bog in jaz
- II. Moja mlada leta
- III. Jez. Kr. naš kralj in prijatelj
- IV. Mar. najčist. vzor moškemu srcu
- V. Sin cerkve
- VI. V družini:
 1. Starši
 2. Bratje in sestre med seboj

3. Ko ustanavljaš last, druž.
- VII. Nosite Boga v svoj. telesu
 1. Skrb za dušo
 2. Skrb za telo
 3. O kako lep je čist rod
- VIII. Sam do sebe
- IX. Med ljudmi:
 1. Ljubezen do bližnjega
 2. Prijateljstvo

Fantje, berite, kar je za vas zapisano, in molite, kakor vam narekuje vaše fantovsko srce! Kdor molitvenik že ima, naj ga pokaže znancu in prijatelju, kdor ga pa še nima, naj ga takoj naroči

v Društveni nabavni zadrugi, Ljubljana, Ljudski dom,
v Jugoslovanski knjigarni ali pri Ničmanu v Ljubljani

Cena za vezan izvod z rdečo obrezo je Din 22; z zlato obrezo Din 30.

LJUDSKA POSOJILNICA

reg. zadruga z neomej. zavezo v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru ter brez vsakega odbitka. Tudi rentni davek plačuje hranilnica sama. — Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvijo v lastni palači, zidani še pred vojsko iz lastnih sredstev. Poleg jamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z neomejenim jamstvom za vloge vsi člani z vsem svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog

Hranilne vloge znašajo nad 180 milijon. Din

EDINI
SLOVENSKI
ZAVOD
BREZ
TUJEGA
KAPITALA
JE

V lastni
novi palači na
vogalu
Miklošičeve in
Masarykove
ceste poleg
kolodvora

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA LJUBLJANA

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe; b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo.
2. Zvonove in steklo proti razpoki in prelomu.
3. Sprejema v življenjskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.

Zastopniki v vseh mestih in farah.